

tekening: Ids Wiersma

...magere kalveren en vette boerinnen?

Schoolplaat 1910

melkfabriek Scharsterbrug foto: K. de Boer

Toen de melk werd verwerkt in de zuivelindustrie kwam de melkrijder tweemaal daags langs de Friese boerderijen, waar hij – zo suggereert deze prentbriefkaart althans – op veel belangstelling van de dames mocht rekenen.

museum it Tsiispakhûs

Boer zoekt... Fabriek

In 2020 nemen we u in de expositie *Boer zoekt ... fabriek* mee terug naar de tijd toen de talrijke melkfabrieken in steden en dorpen in Friesland zijn ontstaan. Waarom, waardoor en wie waren de oprichters, wie de geldschieters (o.a. de freule van Wommels) en de eigenaren van de fabriek? Een aantal boeren (coöperatie) of een vermogende particulier vaak afkomstig uit *Holland*? Met de komst verschijnen er hoge schoorstenen, rammelende melkbussen op melkwagens rijden door de dorpen. De boter- en kaasmaakster, te weten de boerin, verliest hiermee haar positie want mannen in witte overalls, die naar de zuivelfabriek fietsen als daar de stoomfluit klinkt, nemen haar taak over. De kranten schreven over het gevaar dat er nu *magere kalveren en vette boerinnen* zouden komen! En de fabrieksdirecteur probeert de melk van elke *nijboer* te krijgen.

De tentoonstelling is opgebouwd rond het onlangs geschonken tegeltableau afkomstig uit de zuivelfabriek Vreugdenhil (v/h Hollandia) te Scharsterbrug en aan de hand van historische foto's en oude zwart-wit films, waarin de boerin nog boter en kaas maakt, ervaart u deze geschiedenis.

foto: Henk Bootsma

...Fabriek

foto: Peter Kuiper

Maarten Bos grafisch ontwerp & webdesign Wommels

Boer zoekt...

Museum it Tsiispakhûs is een museum in een voormalig kaaspakhuis uit 1905 en gelegen aan de vroegere snelweg, de Bolswarder Trekvaart. In het twee verdiepingen tellende kaaspakhuis, gebouwd in opdracht van de ernaast wonende kaaskoopman, lagen de kazen - meest Edammertjes - afkomstig van de Friese melkfabrieken en boeren, te rijpen.

Op de begane grond is dit seizoen de expositie *Boer zoekt...fabriek* ingericht terwijl op de eerste verdieping (de kaaszolder) de permanente tentoonstelling over de geschiedenis van de zuivel is te bewonderen. Kaasplanken, boterkarnen, kaaspers, enz. naast originele schoolplaten over het maken van boter en kaas staan uitgesteld. Oude foto's en zw/w filmbeelden illustreren dit. De unieke modelstoomboterfabriek uit 1910 kunt u in werking zetten. En u zult merken dat het in wezen nog zo gaat!

De bijna op ware grootte puzzelkoe is tot in haar buik te ontleden zodat u kunt zien en horen hoe melk uit gras wordt gevormd.

- geopend van 30 april t/m 1 november 2020
- donderdag t/m zondag van 13.30 tot 16.30 uur
- gratis inleiding en rondleiding voor groepen op afspraak
- arrangement met *koffie bij de boer* op aanvraag
- oplaadpunt e-bikes tijdens openingsuren
- toegankelijkheid rolstoelen alleen op begane grond
- groepsbezoek mogelijk buiten openingstijden

Ald Hiem 2 - 8731 BR Wommels
tel. 0515-331408 b.g.g. 331587/332234
info@tsiispakhuis.nl - www.tsiispakhuis.nl

museum it Tsiispakhûs